

BATI DEĞERLERİNİ NE KADAR DA ÇOK ÖNEMSİYORUZ

Her toplumun kendine göre değerleri vardır. Onlar, içinden çıktığı toplumun anlayış, düşünce, idrak, gelenek, din ve tarihsel algılarıyla oluşmuşlardır. Dolayısıyla onlara özgü hal ve davranışlardır. Her bir toplumun kendi değerleriyle temayüz etmesi, diğer halklara karşı farklılığını ve özgünlüğünü göstermesi bakımından önemlidir.

Yaratıcı, ilk insan ve ilk Peygamber Hz. Âdem ile birlikte dünyada imar, inşa ve anlayış sürecini de başlatmıştır. İnsanlar nüfus bakımından çoğalınca, farklı bölgelere gitmişler, zamanla burada dilleri, anlayışları ve değerleri farklılaşmıştır. Bugün, dünyanın dört bir yanında insanların farklı dillerde, dinde, gelenekte ve değerler manzumesine sahip olmasının sebebi budur. İnsanların farklı değerlere sahip olması, onlara verilen akıl, irade ve yapıyla alakalı bir durumdur. İnsanoğlu söz konusu değerleri kullanarak kendisini geliştirmiş aksi durumda geri kalmıştır. Kendi değerlerini kullananlar ilerlemiş, diğerlerine örnek olmuş, çalışmayanlar ise sadece başkalarını taklit etmişlerdir.

Tarihi süreçte milletimiz, farklı zamanlarda, kendisine güvendiği dönemlerde üstün başarılar göstermiştir. Orta Asya'dan Anadolu'ya kadar farklı zamanlarda kurulmuş olan devletler, özellikle Selçuklular ve Osmanlılar çoğunlukla kendi değerleri üzerinde yükselmişlerdir. Osmanlılar, 1700 yıllara kadar geçen dönemde yükselen güç olması hasebiyle etrafındaki toplumların örnek aldığı konuma gelmişlerdir. 1700'lü yıllardan sonra ise biz kendi değerlerimize yabancılaşmış, çalışmaktan ziyade zevk ve saltanata yöneldiğimiz için, örnek olmaktan ziyade örnek alan konumuna düşmüştük. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadar geçen süreçte de hâkim irade bunun dışında değildir. Devamlı Batının değerleriyle bezenmek gerektiği düşüncesini empoze etme söz konusudur. Söz konusu değerleri işaret etmek bize bir arpa boyu kadar mesafe bile aldırmadığı ortadadır.

Bugün bizler, günlük yaşamımız içinde, giyim-kuşamdan konuşma tarzımıza, hal ve davranışlarımızdan ideallerimize kadar geniş yelpazede batı değerlerini örnek göstermekteyiz. Mesela bir mal veya eşya alınacağı zaman "Abi bu Avrupa malıdır" diyerek ikna etmeyi, tatile nereye gidiyorsunuz diye sorulduğunda, bir üstünlük göstergesiymiş gibi Avrupa veya benzeri yerleri ifade etmeyi, günlük konuşma dilimizdeki ifadelerimizde ne kadar yabancı kelime kullanırsak o kadar bilgiliymiş gibi görünmeyi ön plana çıkarır durumdayız.

Farklı kurumların yeni dönem başlangıçlarında, üniversitelerin akademik açılış törenlerinde, bu ülkenin değerleri olan müziklerle değil de batılı müziklerle özellikle Mozart'tan parçalarla girizgâh yapması batılı değerlerin hayatımızdaki yerinin ne kadar etkin olduğunu görmek bakımından oldukça manidar göstergelerdir. Ülkemizde bazı kurumların kendilerine özel senfoni orkestraları bulunmaktadır. Milli bayramlarda düzenlenen gecelerde bu milletin kendi bağrından çıkmayan, dertleri, sıkıntıları ve sevinçlerini yansıtmayan müziklerle eğlenildiği bir gerçektir.

Biz, niçin eğlenirken bile kendi değerlerimize sırt çevirmiş durumdayız. Tarihsel süreçte yaşadığımız birçok olayı anlatan türkülerimiz bizi biz yapan değerlerden biri değil midir? Nerede, hangi şartlarda ve duygularla yazıldığı bilinmeyen parçalar yerine kendimizden bir parça olan türkülerimizle kurumlarımız söz konusu yıllarına girseler, özel ekipler kursalar yanlış bir eylem mi olur? Bu ülkenin insanları olarak bizlerin de bu noktada konumu farklı değildir. Günlük dinlediğimiz müzikler ve yaptığımız eğlenceler açısından batılı değerlerle bezenmiş durumdayız.

Çocuklarımıza izlettiğimiz çocuk kanallarındaki filimleri bir gün şöyle bir izleyelim. Oradaki yeme-içme, eğlence ve hal ve tavırlar, film yapımcıların değerlerini ne kadar yansıttığını anlayacağız. Geleceğimiz olan çocuklarımızı televizyonun önüne dikerken, onun, bir hamur gibi onları nasıl şekillendirebileceğini de göz ardı etmeyelim. Kendimize özgü değerler üzerinde bir gelecek tasavvuru ilk başta evimizde, kendimizle ve çocuklarımızla başlamalıdır.

Özellikle tatil memleketlerinde işyerleri isimlerinin başka dillerde olduğu bilinmektedir. Söz konusu faaliyetlerle, belki gelecek olan turistlerden nemalanmak amaçlanmaktadır. Ancak bir menfaat elde edelim derken, kendi dilimizi kullanmayarak yabancılaşma sürecinin bir parçası haline geldiğimiz farkında bile olmayabiliyoruz. Diller, bir milletin yaşaması için olmazsa olmaz değerleridir. Bugün dükkânın levhasındaki yabancılaşma yarın ifadelerimize diğer gün ise hayatımıza yansımaya başlayacaktır. Yapılan küçük bir eylem, zincirleme faaliyetlerle bizi başka konumlara götürebilecektir.

Selçuklular ve Osmanlı döneminde bir mimari tarzı yakalanmıştır. Batılılaşma ile birlikte bizim mimari tarzımız diye bir şey söz konusu değildir. Hatta yapılan büyük mimari projelere bakıldığında bile başta isimlerinin ve mimari tarzlarının batı değerleriyle bezendiği malumdur. Ülkemizin bazı bölgelerinde, evlerin planında Amerikan mutfak diye isimlendirilen bir yapı şekli bir oluşmuştur. Bu, batı mimarisinin bizim içimize kadar hangi seviyede girdiğinin bir göstergesi değil midir?

Bizler bir Müslüman olarak kendi değerlerimiz üzerine hayatımızı inşa etmemiz gerekmektedir. Bizi biz yapan değerlere olan uzaklık, bir gün ne olduğumuzu unutturacak seviyeye gelmeden halimizi kontrol etmemiz gerekmektedir. Bu noktada, Hz. Peygamber (s.a.s.), hayatının her alanında bir Müslümanın kendi değerleriyle diğerlerinden ayrılmasını istemiştir. Mesela, Yahudi ve Hıristiyanlar gibi davranılmaması, saçların onların verdiği şekilde kestirilmemesi, selamın ayrı olması, aşure orucu, ezanın okunması, kıblenin değişmesi gibi birçok değerde farklı bir duruş sergilemiştir. Onun hayatı, bizim için en önemli örnektir. Bir Müslüman olarak bizlerin bu farklı duruşa bugün dünden daha fazla ihtiyacımız vardır.

Kendi öz değerlerimizi bırakıp da başkalarına özenme, onları taklit etmek, her şeyden önce benliğimize yapılan en büyük haksızlıktır. Yaratıcı bizlere, akıl, irade ve düşünce sistemi vermiştir. Bizlerden daha ilerde olanlardan bizlerin hiçbir farkı yoktur. Sadece onlar bizlerden daha fazla çalışmışlardır. Gelinek noktada, bizlerin

millet olarak bu durumda olmasında en büyük problem kendimize güvenmemizdir. Başkalarına özenen, devamlı kendisini onlarla kıyaslayan ve bu durum karşısında hayatında eziklik hisseden bizlerin başarılı olması bu çerçevede mümkün görünmemektedir. Başta aileler olmak üzere milletler de sadece kendine, halkına ve öz gücüne inanarak ilerleyebilecektir. Aksi durum, ismi farklı olan, kendi öz değerlerini kaybetmiş, başka kültür ve geleneklerin bir parçası olan sözde bir millet olacaktır.